

ΕΛΛΗΝΙΚΑ Δ΄

7^η βδομάδα (4 -8/5/20)

Ενότητα 7: Η ελιά

1^η οδηγία: Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο «Μαγειρεύουμε με ελαιόλαδο» από το βιβλίο των Ελληνικών πατώντας στον [σύνδεσμο](#).

2^η οδηγία: Αντιγράψτε τον τίτλο του κειμένου στο τετράδιο « Το σχολείο είναι εδώ» και στη συνέχεια απαντήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις: (Μην ξεχνάτε την ημερομηνία)

ΑΣΚΗΣΗ 1: Διάβαστε την εισαγωγική παράγραφο και εργαστείτε στα ακόλουθα:

1. Εντοπίστε την πρόταση που δείχνει ότι το ελαιόλαδο υπήρχε στη μεσογειακή κουζίνα από πολύ παλιά.
2. Βρείτε και γράψτε τα δύο επίθετα με τα οποία χαρακτηρίζει ο συγγραφέας τις ελιές ως τροφή. Δώστε και δύο δικά σας επίθετα για τις ελιές.
3. Πώς αποδεικνύεται η ωφελιμότητα του ελαιόλαδου για τον άνθρωπο;
4. Πώς λέγονται οι ειδικοί που συστήνουν την κατανάλωση λαδιού;
5. Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος κατανάλωσης του ελαιόλαδου και γιατί;

ΑΣΚΗΣΗ 2: Έχετε κατανοήσει τις συνταγές;

1. Ποια υλικά χρειαζόμαστε για να μαγειρέψουμε τα φασολάκια;
2. Ποια προετοιμασία πρέπει να κάνουμε στα φασολάκια πριν τα ρίξουμε στην κατσαρόλα;
3. Πόσο πρέπει να βράσουν τα φασολάκια;
4. Τι πρέπει να προσέξουμε όταν ψήνουμε τα κουλουράκια;

3^η οδηγία: Διαβάστε προσεκτικά το πιο κάτω κείμενο και κάντε στο τετράδιό σας τις εργασίες που ακολουθούν.

ΤΙΤΛΟΣ .....

Το μάζεμα της ελιάς είναι από τις πιο κουραστικές δουλειές του γεωργού.

Αρχίζει στα τέλη του Οκτώβρη και τις αρχές του Νοέμβρη με τις φθινοπωρινές βροχές και τα κρύα του χειμώνα. Ο τρόπος μαζέματος της ελιάς διαφέρει από περιοχή σε περιοχή. Αλλού αφήνουν τις ελιές να πέσουν σιγά σιγά, αφού καθαρίσουν πρώτα το χώμα από τα χαμόκλαδα. Σε άλλα μέρη κουνούν τα κλαδιά του δέντρου μέχρι να πέσει ο καρπός και απλώνουν κάτω από τα δέντρα κιλίμια ή σεντόνια. Με τα χέρια κόβουν τις ελιές που βρίσκονται στα χαμηλά κλαδιά. Όσες είναι στα ψηλότερα κλαδιά, για να τις φτάσουν, τοποθετούν ένα τρίποδο ή μια ξύλινη σκάλα ύψους τεσσάρων έως πέντε μέτρων. Συνήθως τις κόβουν οι άντρες πιάνοντας με υπομονή ένα ένα κλαδί. Ωστόσο, ο συνηθέστερος τρόπος μαζέματος γίνεται με το ράβδισμα. Οι άνδρες, με ένα μακρύ ξύ-

λο, τον λούρο, ραβδίζουν τα κλαδιά. Με το ράβδισμα, εκτός από τις ελιές, πέφτουν και φύλλα και σπάνε τα νέα βλαστάρια. Έτσι τα δέντρα πληγώνονται και δεν καρποφορούν κάθε χρόνο. Συνήθως οι ελιές καρποφορούν χρόνο παρά χρόνο.

Οι πεσμένες ελιές μαζεύονται από τις γυναίκες και τα παιδιά, αφού καθαριστούν προσεκτικά από τα φύλλα και τα κοτσάνια. Τις βάζουν στους ντορβάδες, τα υφαντά σακούλια που έχουν κρεμασμένα στη μέση τους. Αν η σοδειά είναι καλή, υφαίνουν καινούριους ντορβάδες, για να τους φέρει γούρι και την άλλη χρονιά.

Η διάρκεια μαζέματος της ελιάς εξαρτάται από τη σοδειά, τον καιρό και τα εργατικά χέρια. Συνήθως τελειώνει πριν από τα Χριστούγεννα, μπορεί όμως να κρατήσει μέχρι το Φλεβάρη ή το Μάρτη. Πιστεύουν πως δεν πρέπει ο καρπός να μένει στο δέντρο με τα πολλά κρύα, διότι παγώνει το λάδι και πως δεν πρέπει να κόβουν τις ελιές με τη βροχή, επειδή το δέντρο σκουληkiάζει. Πολλές φορές όμως, αναγκάζονται να μαζεύουν τις ελιές με παγωνιά, ακόμη και με χιόνι.

Η ελιά, ΚΕΔΑ, Αθήνα 2004, σελ. 24-25

ΕΡΓΑΣΙΕΣ:

1. Γράψτε μπροστά από κάθε πρόταση Ο (ορθό) ή Λ (λάθος).

_____ Οι ελιές συνήθως καρποφορούν κάθε χρόνο.

_____ Υπάρχουν διάφοροι τρόποι μαζέματος της ελιάς.

_____ Το μάζεμα της ελιάς είναι εύκολη δουλειά.

_____ Μπορούν να βοηθούν και τα παιδιά στο μάζεμα της ελιάς.

_____ Συνήθως οι άντρες ανεβαίνουν στη σκάλα για να κόψουν τις ελιές που είναι ψηλά.

2. Γράψτε ένα τίτλο που να ταιριάζει με το κείμενο.

3. Απαντήστε τα πιο κάτω:

α) Σύμφωνα με το κείμενο τι είναι:

• ο λούρος: _____

• οι ντορβάδες: _____

β) Ποιος είναι ο πιο συνηθισμένος τρόπος μαζέματος της ελιάς; Πώς γίνεται;

γ) Ποιο είναι το μειονέκτημα του τρόπου αυτού;

δ) Γιατί η ιδανική εποχή του λιομαζώματος είναι το φθινόπωρο;

ΘΥΜΑΜΑΙ!

Ώρα για γραμματική...

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ

Οριστική

- Φανερώνει κάτι σίγουρο, βέβαιο, πραγματικό
- Παραδείγματα:
- Έχει λιακάδα σήμερα.
- Αύριο θα πάω στο πάρκο.

Υποτακτική

- Φανερώνει κάτι που θέλουμε ή ευχόμαστε να γίνει. Σχηματίζεται βάζοντας μπροστά από το ρήμα τις λέξεις: *ας, για να, να, αν*
- Παραδείγματα
- *Ας ανοίξουν τα σχολεία.*
- *Θέλω να πάω στο πάρκο.*

Προστακτική

- Φανερώνει προσταγή, απαίτηση, οδηγία
- Παραδείγματα:
- *Μάζεψε τα παιγνίδια σου.*
- *Κλείστε επιτέλους την τηλεόραση.*

Μάθετε για τις εγκλίσεις <https://www.youtube.com/watch?v=4vGkyidCrcE>

1. Γράψτε δίπλα από κάθε πρόταση σε ποια έγκλιση είναι:

- A. Το μάζεμα της ελιάς είναι από τις πιο κουραστικές δουλειές του γεωργού. _____
- B. Στερεώστε τη σκάλα στον κορμό της ελιάς. _____
- Γ. Πρέπει να καταναλώνουμε συχνά ελαιόλαδο. _____
- Δ. Συνήθως οι ελιές καρποφορούν χρόνο παρά χρόνο. _____
- E. Βάλε λίγο ελαιόλαδο στη σαλάτα. _____

2. Γράψτε τις παρακάτω προτάσεις στις υπόλοιπες εγκλίσεις.

- Ο Παίρνουμε τις ελιές στο ελαιοτριβείο.
- Υ _____
- Π _____

- Ο _____
- Υ _____
- Π Μαζέψτε γρήγορα τις ελιές.

- Ο _____
- Υ Να προτιμάς το ελαιόλαδο.
- Π _____

3. Η μπερδεμένη συνταγή

Άνω κάτω τα έχω κάνει! Μπέρδεψα τη συνταγή.

Μπορείτε να με βοηθήσετε; Στο τετράδιό σας

1. Δώστε ένα όνομα στη συνταγή μου.
2. Γράψτε τα υλικά.
3. Βάλτε τις οδηγίες στη σωστή σειρά, γράφοντάς τις στην υποτακτική.
(π.χ. να ψήνεις)

Ψήνεις το φαγητό για 40 περίπου λεπτά στο φούρνο. Μουσκεύεις από το βράδυ 500 γραμμάρια φασόλια γίγαντες. Σερβίρεις το φαγητό ζεστό με ψωμί. Απλώνεις τα φασόλια σε μέτρια ταψί, τα περιχύνεις με τα σάλτσα που έχει φτιάξει και τα αλατοπιπερώνεις. Την επόμενη μέρα τα βράζεις μέχρι να μαλακώσουν και τα αφήνεις να στραγγίξουν καλά. Για να φτιάξεις τη σάλτσα ξεφλουδίζεις και ψιλοκόβεις 4 ώριμες ντομάτες και τις βάζεις σε μία κατσαρόλα να σιγοβράσουν. Προσθέτεις ένα μέτριο κρεμμύδι, 3 σκελίδες σκόρδο, $\frac{3}{4}$ του φλιτζανιού λάδι και ψιλοκομμένο μαϊντανό.

4. Κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ονομαστική	η καρδιά	η μαμά	Ονομαστική	οι καρδιές	οι μαμάδες
Γενική	της _____	_____	Γενική	των _____	_____
Αιτιατική	την _____	_____	Αιτιατική	τις _____	_____
Κλητική	_____	_____	Κλητική	_____	_____

5. Να βάλετε τις λέξεις των παρενθέσεων στον σωστό τύπο:

- Τα τρένα ταξιδεύουν πάνω στις σιδηροδρομικές ..... (γραμμή).
- Η εκκλησία διδάσκει πως πρέπει να δείχνουμε ..... (αγάπη) στο συνάνθρωπό μας.
- Οι ..... (γαρίδα) είναι πολύ ωραία καλοκαιρινή λιχουδιά.
- Το σύστημα ..... (αρχή) και αξιών διαφέρει από οικογένεια σε οικογένεια.
- Το προσκύνημα της ..... (εικόνα) της Παναγίας θα κρατήσει πολλές μέρες.
- Ο κυρ Μιχάλης έχει δυο γιους και τρεις ..... (θυγατέρα).

Υποκοριστικά (σελ. 41 βιβλίου «Πετώντας με τις λέξεις»)

Τα ουσιαστικά που παράγονται από άλλα ουσιαστικά και φανερώνουν κάτι μικρό ή το παρουσιάζουν με τρόπο στοργικό και τρυφερό, λέγονται υποκοριστικά. Σχηματίζουμε υποκοριστικά με τις καταλήξεις: -άκι, -άκης, -άκος, -ίτσα, -ούδα, -ούδι, -ούλα, -ούλης, -ούλι,

Παραδείγματα:

Αστέρι – αστεράκι

Κρυφτό – κρυφτούλι

Ελιά – ελίτσα

Μάθετε για τα υποκοριστικά: <https://www.youtube.com/watch?v=obU6ngJSo-I>

6. Σχηματίστε υποκοριστικά των παρακάτω ουσιαστικών και επιθέτων με τις κατάλληλες -άκι, -άκος, -ούλα, -ίτσα, -άκης, -ούλης.

κόσμος ☞	αδερφή ☞
Γιάννης ☞	κάρτα ☞
πατέρας ☞	λέξη ☞
μικρός ☞	στιγμή ☞
Ελένη ☞	καφές ☞
γράμμα ☞	λάδι ☞
ρολόι ☞	ελιά ☞
τσάι ☞	πέτρα ☞
τσάντα ☞	ύπνος ☞
ρολόι ☞	φύλλο ☞
φίλος ☞	κοιλιά ☞
αυγό ☞	παππούς ☞

Ώρα για Ορθογραφία...

Η	Ζ	Μ	Ε	Η
Λ	Ε	Ε	Λ	Ψ
Α	Λ	Λ	Α	Ξ
Δ	Α	Α	Ι	Ε
Ο	Ι	Ι	Ο	Λ
Λ	Ο	Ο	Τ	Α

Χ	Δ	Ν	Π	Κ	Χ	Ο	Ε	Λ	Γ	Ρ	Ι
Ι	Μ	Η	Υ	Β	Υ	Θ	Μ	Α	Ρ	Ι	Ο
Σ	Μ	Λ	Ω	Ι	Γ	Ε	Ο	Δ	Α	Β	Ψ
Φ	Π	Σ	Η	Ι	Η	Υ	Ν	Ο	Φ	Ε	Ω
Λ	Α	Δ	Ο	Ξ	Ι	Δ	Ο	Ζ	Ι	Ι	Μ
Α	Γ	Ρ	Ι	Ε	Λ	Ι	Α	Ψ	Α	Ο	Ο
Ξ	Λ	Α	Δ	Ο	Μ	Π	Ο	Γ	Ι	Α	Χ

Οδηγία: Εντοπίστε στο κρυπτόλεξο τις σύνθετες λέξεις που σχετίζονται με το λάδι και την ελιά. Αντιγράψτε τις λέξεις στο τετράδιό σας και στη συνέχεια φτιάξτε προτάσεις.